

Behandling:

Saksnummer	Møtedato	Utvalg
		Utvalg for plan og samfunn Formannskap

Forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg, Verdal kommune, Trøndelag

Kommunedirektørens forslag til innstilling/vedtak

Med hjemmel forurensingsforskriftens § 11-4, vedtar Verdal kommune å legge *forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg, Verdal kommune – Trøndelag*, frem til høring og offentlig ettersyn.

1. Kommunedirektøren legger ut forslag til forskrift iht. føringene i forvaltningsloven kap. VII.
2. Kommunedirektøren skal før sluttbehandling sørge for at innspill i høringsfasen blir vurdert og eventuelt innarbeidet i forskriften.

Ny forskrift skal sikre hjemmel til å kunne kreve inn gebyr i forbindelse med saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg.

Vedlegg

- 1 Forskrift om gebyrer for saksbehandling, kontroll og tilsyn av avløpsanlegg, Verdal kommune, Trøndelag

Bakgrunn for saken

Gjeldende rammer og forankring av arbeidet

Miljøverndepartementet påla kommunene, som følge av EUs vanndirektiv, å føre tilsyn med mindre avløpsanlegg 01.januar 2007. Det Kongelige Klima- og miljødepartementet sendte senere ut «[nasjonale føringer for arbeidet med oppdatering av regionale vannforvaltningsplanene](#)» tilbake i 2019. I delen som omhandler «Nasjonale føringer for enkelte tema» - 4. Avløp, kommer det frem at «kommunen skal kartlegge og følge opp utslipp fra avløpsanlegg som de er myndighet for (alle avløpsanlegg etter kapittel [12](#), [13](#) og [15](#) og i forurensningsforskriften).

Kommunens ansvar, juridiske og økonomiske virkemidler er videre understreket i avløpskapitlet i [regional plan for vannforvaltning for Trøndelag vannregion 2022-2027](#).

God kontroll av avløp sikrer godt drikkevann og god vannkvalitet, slik at forurensning og spredning av sykdom unngås. Kommunen er forurensningsmyndighet for utslipp av sanitært og oljeholdig avløpsvann fra avløpsanlegg etter kapittel 12, 13 og 15 i forurensningsforskriften, og har dermed plikt til å håndheve det regelverket som gjelder slike avløpsanlegg, samt å forebygge og gjøre tiltak mot forurensning.

Dette innebærer blant annet at kommunen må

- Drive kontroll og tilsyn med avløpsanleggene
- Ha oversikt over anleggene, deres tilstand og hvilke tillatelser som er gitt
- Stille kompetansekrav til de som skal planlegge og bygge avløpsanlegg
- Gi tillatelse til utslipp av avløpsvann etter kravene i kapittel 12, 13 og 15 i forurensningsforskriften.

Vannforekomster som er i dårlig og svært dårlig tilstand grunnet eutrofi har fått utsatt frist for måloppnåelse til 2033.

Dagens situasjon

Det er registrert ca. 1 100 private avløpsanlegg som betaler gebyr for slamtømming i Verdal kommune pr. i dag, og som ikke er knyttet til det kommunale avløpsnett. I tillegg er det etablert tre kommunale renseanlegg og ett privat renseanlegg i kommunen som faller inn under kap. 13:

- Trones
- Vuku
- Garnes
- Innsvatnet (privat eid)

I henhold til forurensningsforskriften §§ 12-16 er både avløpsanlegg fra før 2007, hvor det er gitt tillatelse til utslipp, og eldre avløpsanlegg (hvor det ikke var nødvendig med utslippstillatelse) å regne som tillatt.

Mange av kloakkutslippene fra spredt bebyggelse forventes å ha dårlig rensing og ikke tilfredsstillende dagens krav til utslipp. Årsaken til dette er sammensatt. Det kan ha kommet nye krav og ny kunnskap, og det har skjedd en stor utvikling i tekniske løsninger for små avløpsanlegg de siste tiårene. Samtidig bruker husholdningene i dag mer vann enn hva som var vanlig tidligere. Det må også forventes utslipp fra bygninger og enheter som ikke har registrert slamtømming fra før, som enten kun har gråvannsutslipp eller som har utslipp av både sanitært avløpsvann og gråvann - herunder fritidsbebyggelse, campingvogner m.m. Utslipp der det ikke er slamtømming i dag er ikke kartlagt og dermed uklart og må kartlegges nærmere.

Fremtidige endringer i avløpsregelverket

EUs avløpsdirektiv er for tiden under revisjon. Når revidert direktiv er vedtatt og publisert av EU venter det fortsatt en prosess for Norge før direktivet trer i kraft hos oss. Ettersom Norge ikke er medlem i EU, må revidert direktiv tas inn i EØS-avtalen før gjennomføringen av direktivet i norsk regelverk kan skje, og det er først ved gjennomføringen i norsk regelverk at det blir bindende for norske kommuner og eiere av private avløpsløsninger. Det er også viktig å huske på at direktivet setter minimumskrav, slik at landene kan gå lenger i sitt regelverk om de ønsker dette. Vi vet derfor fortsatt ikke hvordan regelverket vil bli i Norge, noe som kan bety at man må endre forskriften som nå foreligger til behandling på sikt.

Forskriften som nå ligger til behandling må i påvente av dette ta utgangspunkt i gjeldende regelverk.

Saksopplysninger

Nytt selvkostområde

Forskriften og tilsynsjobben gir grunnlag for et nytt selvkostområde. Dette betyr at alle som har privat avløp i kommunen og som ikke er tilknyttet kommunalt anlegg må betale gebyr for at kommunen utfører tilsyn på private anlegg etter kap. 12 og 15 – og på den måten finansiere arbeidet. I tillegg vil det bli ført tilsyn på kommunens egne anlegg og private anlegg over 50 pe. Dette følger prinsippet i forurensingsloven om at «forurenser betaler».

Kommunens anledning til å ta gebyr er hjemlet i forurensningsloven § 52 a. Gebyrene skal settes slik at de samlet ikke overstiger kommunens kostnader ved saksbehandling eller kontroll – jf. Forskrift om beregning av samlet selvkost for kommunale og fylkeskommunale gebyrer ([selvkostforskriften](#)). Størrelsen på gebyrene fastsettes av kommunestyret, revideres årlig og framkommer av kommunens gebyrregulativ. Eventuelle overskudd og underskudd justeres med hjelp av et eget selvkostfond i selvkostregnskapet – jf. § 8 i selvkostforskriften.

Innholdet i ny forskrift

Målsettingen er en tydelig og enkel forskrift som skal sikre forutsigbarhet og likebehandling for alle med private avløpsanlegg. Forskriften gir kommunen anledning til å tilpasse dette i detalj med hjelp av gebyrregulativet som følger kommunens økonomiplan og budsjett.

Definisjonen fra forurensningsforskriften

Forskriften følger definisjonen i forurensningsforskriften. Dette i et ledd for å unngå misforståelser og feiltolkninger.

Definisjonen av en utslippsenhet og innlagt vann

En bygning må regnes som en utslippsenhet for å omfattes av den nye forskriften. For å ha et utslipp er det satt som forutsetning at bygningen må ha innlagt vann. Med innlagt vann menes vann fra vannverk, brønn, cisterneanlegg e.l. som er ført innendørs gjennom rør eller ledninger. Dette omfatter også hageslanger og regnvann fra takrenne som fører vann inn i bygningen. Hvis vann bæres inn til større tanker / cisterner med samlet volum over 25 liter defineres som innlagt vann i den nye forskriften – jf. [Miljødirektoratets kommentar til forurensningsforskriften § 12-1 første ledd](#).

Avløpsanlegg som omfattes av den nye forskriften

Utgangspunktet for arbeidet med spredt avløp ligger i forurensningsforskriften kap. 12. Dette omfatter imidlertid kun mindre avløpsanlegg under 50 pe (bolighus, hytter og lignende). For å sikre oppfølging av alle avløpsanlegg der kommunen er myndighet, er forurensningsforskriften kap. 13 (større avløpsanlegg over 50 pe) og kap. 15 (oljeutskillere) inkludert i tillegg, da dette også inngår i arbeidet med å sikre tilfredsstillende avrenning/rensing fra avløpsanlegg.

Gebyrregulativ

Gebyrregulativet fastsettes gjennom kommunens behandling av budsjett og økonomiplan. Selve gebyrregulativet blir ikke behandlet i denne konkrete saken, men det er langt på veg forsøkt å synliggjøre hvilke konsekvenser arbeidet med forskriften vil få for gjeldende gebyrsatser og inndelingen av disse. Prisene som oppgis er uten mva. og det er presisert hvilke endringer som planlegges gjort fra dagens satser.

Tilsyn og kontroll

Eksisterende gebyrregulativ for tilsyn og kontroll har ikke vært i bruk.

Det legges nå opp til ett fast årlig kontroll/tilsynsgebyr for hver enkelt husstand som ikke er tilknyttet offentlig avløpsnett. For anlegg etter kap. 13 faktureres hvert enkelt anlegg.. Gebyrsatsene vil bli justert etter hvert som man får i gang ordningen. I første år legges det

opp til et fast årlig tilsynsgebyr for anlegg etter kap. 12 og 15 på 600 NOK. For anlegg etter kap. 13 legges det opp til et gebyr på 1500 NOK.

Saksbehandling

Saksbehandlingsgebyrene vil naturligvis variere etter størrelsen og kompleksiteten på anlegget det søkes om. Forslaget til saksbehandlingsgebyr er en videreføring av dagens inndeling og gebyrsats. Satsene for saksbehandling er knyttet til utslippstillatelser etter kapittel 12, 13 og 15. Behandling av oljeholdig avløpsvann etter kap. 15 er tidligere ikke nevnt spesifikt i gebyrregulativet. For slike anlegg ser man for seg et saksbehandlingsgebyr i samme størrelsesorden som mindre kloakkutslipp (8000 NOK).

Beskrivelse	Enhet	Sats 2025	Merknad
Generelle gebyr - spredt avløp			
Behandling av kommunalt pålegg om å knytte eiendommer til avløpsledning pr. eiendom	Kr	5000	Eks. mva
Behandling av kommunalt pålegg om å koble ut slamavskiller pr. stk	Kr	5000	Eks. mva
Behandling av søknad om tett tank	Kr	6000	Eks. mva
Behandling av søknad om utslipp/påslipp av oljeholdig avløpsvann	Kr	8000	Eks. mva
Behandling av søknad om mindre kloakkutslipp opp til 10 PE	Kr	8000	Eks. mva
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 11 PE - 50 PE	Kr	15 000	Eks. mva
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 51 PE - 1000 PE	Kr	25 000	Eks. mva
Behandling av søknad om kloakkutslipp fra 1.001PE - 10.000 PE	Kr	36 000	Eks. mva
Avløpsanlegg ikke tilknyttet offentlig system			
Tilsynsgebyr - system under 50pe (anlegg etter kap. 12 i forurensingsforskriften). Årlig fakturering	Kr	600	Eks. mva
Tilsynsgebyr system over 50pe (anlegg etter kap. 13 i forurensingsforskriften). Årlig fakturering	Kr	1500	Eks. mva
Gebyr for tilsyn og kontroll med olje- og fettavskiller (anlegg etter kap. 15 i forurensingsforskriften). Årlig fakturering	Kr	600	Eks. mva

Tabell 1: Viser forslag til nytt gebyrregulativ slik det vil bli seende ut i kommunens budsjett og økonomiplan.

Konsekvenser av ny forskrift

Nytt gebyr for innbyggeren

Forskriften vil medføre at mange som ikke har hatt utgifter knyttet til avløp tidligere, nå blir gebyrpliktige. Dette vil gi en merkostnad for den enkelte husholdning og de som eier bebyggelse som går inn under definisjonen som en utslippsenhet som ikke er tilknyttet kommunalt avløp.

Handlingsplan

Det vil bli utarbeidet en egen handlingsplan som går mer i dybden hvordan oppfølgingen av spredt avløp skal gjennomføres rent konkret. En ser for seg en soneinndeling etter nedbørsfelt, tilsvarende det vannforskriften legger opp til, og med bruk av eksisterende kunnskap som grunnlag for det systematiske arbeidet.

I grove trekk har kommunen allerede i dag mye kunnskap rundt eksisterende anlegg, gjennom slamtømmingsstatistikk fra Innherred renovasjon. I tillegg har kommunen informasjon om enheter med vanntilknytning (og dermed utslipp) fra vannmåleravlesninger, eksisterende vanngebyr og egen oversikt fra private brønner. Dette vil gi verdifull informasjon i arbeidet og vil lagt til grunn i arbeidet.

Utover det vil tilsynet bero seg på stedlig befaring. Dette er en av oppgavene, som sammen med den påfølgende saksbehandlingen av tilsynet, forventes å ta størst andel ressurser i arbeidet økonomisk, tid- og kapasitetsmessig.

Dette vil bli sett nærmere på i selve handlingsplanen. Forskriften som nå behandles legger i første omgang grunnlaget for at kommunen skal kunne ta gebyr og med det finansiere det videre arbeidet.

Medvirkning, oppstart og fremdrift

Forvaltningsloven kap. VII legges til grunn for arbeidet. Dette kapitlet sikrer medvirkning ved oppretting og endring av forskrifter. Etter utredningsinstruksen (som er fastsatt ved kgl.res. 18. februar 2000 og gjelder for vedtakelse av forskrifter i staten) skal høringsfristen som utgangspunkt være tre måneder. For kommunene er denne normalt kortere - to måneder for kommunale forskrifter. Fristen kan også være noe kortere hvis saken haster – jf. [Justis- og beredskapsdepartementets veileder til forskriftsarbeid for kommuner](#).

For at saken skal kunne vedtas med virkning fra 01. januar 2025 er det lagt opp til en høringsperiode på inntil 6 uker. Merknad- og sluttbehandling av forskriften berammes til desember 2024.

Erfaringer fra andre kommuner viser at det har vært lite engasjement under høringene på denne typen forskrifter når de utarbeides. Dette endrer seg imidlertid når faktureringen starter. Det må derfor legges vekt på annonseringen av høringen for å sikre god medvirkning. Det legges ikke opp til folkemøter i forbindelse med forskriftsarbeidet. Dette kan likevel bli aktuelt når tilsynsarbeidet skal igangsettes for å kunne hensynte praktiske hensyn.

Vurdering

Behovet for en ny forskrift

Det er en betydelig jobb som må gjøres for at kommunen skal kunne overholde tilsynsplikten.

Med dagens økonomiske situasjon og tilgangen til personell er det ikke mulighet til å utføre tilsynsoppgaven uten at det går utover andre lovpålagte oppgaver. Som et grunnlag for å starte opp arbeidet må kommunen derfor sikre finansiering for å kunne disponere ressurser til arbeidet.

Departementene er også tydelige på at tidsutsettelsen til 2033 ikke fraskriver kommunene ansvar for å starte arbeidet med avbøtende tiltak som har til hensikt å bedre vannkvaliteten i de enkelte vannforekomstene.

Kommunesamarbeid

Det er sett på flere måter å organisere arbeidet på, slik at det blir mest mulig effektivt og størrelsen på gebyret holdes til et minimum.

Verdal kommune har gode erfaringer med kommunesamarbeid for utvalgte fagområder. Samarbeid på tvers av kommunegrensene innad i vannområdet er tidlig trukket frem som et foretrukket utgangspunkt både av hensyn til stordriftsfordeler og likebehandling på tvers av kommunegrensene.

Det er initiert å samarbeide på tvers av kommunegrensene innad i vannområdet. Foreløpig er det Levanger og Inderøy kommuner Verdal har kommet lengst med når det gjelder planleggingen av et interkommunalt samarbeid, men forskriften vil ikke være til hinder for at flere kommuner kan slutte seg til arbeidet på sikt eller at Verdal kommune utfører alt arbeidet

på egen hånd. Nøyaktig hvilken form kommunesamarbeidet vil ha og hvem som kommer til å delta i arbeidet over tid avklares parallelt med forskriftsarbeidet.

Konklusjon

Kommunen anser det som nødvendig å innføre gebyrfinansiering for å kunne få på plass ressurser til å overholde tilsynsplikten. Det anbefales at ny forskrift vedtas før utgangen av 2024 og med virkning fra og med 01.01.2025, slik at gebyrene kan faktureres fra starten av nytt budsjettår.

Vedlagt forskrift anbefales lagt ut til høring og offentlig ettersyn.